

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Petra Szaba a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Hatalu v trestnej veci obžalovaného **Ing. M. Z. a spol.** pre pokračovací zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 alinea druhá, ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. v spojení s § 138 písm. i/ Tr. zák. účinného do 30.09.2012, o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica z 21. októbra 2016, sp. zn. BB – 4 T 18/2016, na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 12. januára 2017 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 Tr. por. sa napadnuté uznesenie **z r u š u j e**.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica senát tohto súdu podľa § 50 ods. 3 Tr. por. rozhodol, že zrušuje uznesenie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR zo dňa 16. októbra 2014 sp. zn. VII/1 Gv 205/11/1000-205, v spojení s uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 15. decembra 2014 sp. zn. Tp 98/2014, lebo nemožno zaistiť nárok, ktorý nemožno v trestnom konaní uplatniť.

Svoje uznesenie v podstate odôvodnil tým, že po podaní obžaloby senát svojim uznesením z 21. októbra 2016 sp. zn. BB – 4 T 18/2016 podľa § 256 ods. 3 Tr. por. nepripustil do konania poškodenú stranu Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky s nárokom na náhradu škody, pretože v trestnom konaní, predmetom ktorého je prejednanie

a rozhodovanie daňových a poisťných podvodov, si nemôže právo poškodeného v adhéznom konaní uplatňovať žiadny subjekt.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote sťažnosť prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR (ďalej len prokurátor). V dôvodoch svojej sťažnosti (č.l. 19970-19972/zv. 70) uviedol, že s rozhodnutím súdu nesúhlasí, pretože bolo vydané v rozpore so zákonom, je vecne nesprávne a neopodstatnené.

Pripomenul, že v predmetnej trestnej veci bolo vedené prípravné konanie a podaná obžaloba pre pokračovací zločin neodvedenia dane a poisťného podľa § 277 ods. 1 alinea druhá, ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák. účinného do 30.09.2012. S poukazom na uvedené zákonné ustanovenie je 10 obvineným osobám kladené za vinu, že organizovanou skupinou ako závažnejším spôsobom a pokračovacím konaním neoprávnene vo veľkom rozsahu uplatnili nárok na vrátenie dane z pridanej hodnoty v úmysle zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech. Na základe vykonaného dokazovania bolo zistené, že podvodným spôsobom bola v dôsledku čiastočného vyplatenia uplatnených vratiek z nadmerných odpočtov spôsobená škoda štátnemu rozpočtu.

S poukazom na doterajšiu justičnú prax pri podvodoch na DPH má za to, že téza senátu špecializovaného trestného súdu v danej veci je nesprávna. Zastáva názor, že vyplatením vratky z nadmerného odpočtu DPH, ktorý bol podaním daňového priznania uplatnený neoprávnene, teda protiprávne napr. predstieraním, predkladaním falošných nepravdivých údajov o DPH na vstupe a na výstupe, bola aj spôsobená majetková škoda, a to vo výške výplaty takého neoprávneného nadmerného odpočtu DPH.

Z legislatívneho a logického výkladu usudzuje, že pri trestnom čine podľa § 277 ods. 1 alinea druhá v skutočnosti nejde o daňový delikt (ako trestný čin nezaplatenia dane alebo neodvedenia dane), pri ktorom sa nezaplatená alebo neodvedená daňová povinnosť nepovažuje za škodu, ktorú možno uplatniť v trestnom konaní. V danom prípade ide o úmyselný daňový podvodný čin a túto je možné uplatniť v trestnom konaní.

Okrem toho namietal, že senát pri svojom rozhodovaní aplikoval nesprávne ustanovenie Trestného poriadku. Rozhodnutie prokurátora o zaistení nároku poškodeného bolo v druhom stupni preskúmané sudcom pre prípravné konanie. Zaistenie nároku

poškodeného sa môže zrušiť zo zákonných dôvodov podľa § 51 Tr. por. S poukazom na uvedené skutočnosti navrhol napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 Tr. por. zrušiť a uložiť súdu prvého stupňa, aby vo veci pripustil poškodenú stranu Finančné riaditeľstvo SR do trestného konania s nárokom na náhradu škody.

Podaním došlým na súd prvého stupňa 25. novembra 2016 (č.l. 19989-19991/zv. 70) prokurátor doplnil dôvody sťažnosti, kde uviedol, že v prípade vyplatenia neoprávnene uplatneného nadmerného odpočtu DPH ide o reálne ukrátenie na majetku štátu, a síce zmenšenie príjmovej časti štátneho rozpočtu založeného na výbere dane z pridanej hodnoty, keďže výplaty vratiek z DPH pochádzajú z finančných prostriedkov pripísaných na bankových účtoch príslušných správcov dane, kompetentných rozhodovať o priznaní nároku na vrátenie nadmerného odpočtu, z prijatých platieb DPH.

Nadmerný odpočet DPH treba odlíšiť od vlastnej daňovej povinnosti. Oba tieto právne inštitúty predstavujú výsledný vzťah dane na vstupe a s daňou na výstupe. V ďalšej časti svojho podania zotrval na dôvodoch uvedených v pôvodnej sťažnosti.

K dôvodom sťažnosti prokurátora sa vyjadrila z obžalovaných obž. M. Z., ktorá v podaní došlom súdu prvého stupňa 29. novembra 2016 (č.l. 19992/zv. 70) uviedla, že rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje za správne. Názor, že právo poškodeného si nemôže v trestnom konaní pri jej kladených trestných činoch za vinu uplatňovať žiadny subjekt, je správny. Finančné riaditeľstvo SR a ani štát v tomto prípade nepoživajú práva a povinnosti poškodeného v trestnom konaní. Navrhla preto sťažnosť prokurátora ako nedôvodnú zamietnuť.

Podaním došlým najvyššiemu súdu 11. januára 2017 sa obžalovaná M. Z. vyjadrila k sťažnosti prokurátora aj prostredníctvom obhajcu Dávida Štefanka. Zopakovala, že názor súdu prvého stupňa v napadnutom uznesení považuje za správny, pričom na podporu svojho názoru k vyjadreniu doložila kópiu rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2012 sp. zn. 6 Tdo 62/2011.

K sťažnosti prokurátora sa vyjadrilo i Finančné riaditeľstvo SR podaním došlým 12. decembra 2016 (č.l. 20000-20001/zv. 70). Podľa ich názoru je rozhodnutie súdu prvého stupňa nesprávne a plne si osvojujú argumentáciu prokurátora uvedenú v sťažnosti.

Na podklade včas podanej sťažnosti najvyšší súd podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ mohol podať sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť prokurátora je dôvodná.

Najvyšší súd po postupe nariadenom citovaným ustanovením z predloženého doposiaľ získaného spisového materiálu zistil, že prokurátor podal 1. augusta 2016 na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica obžalobu na Ing. M. Z. a spol. (ďalších 9 osôb) pre pokračovací zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 alinea druhá, ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. v spojení s § 138 písm. i/ Tr. zák. účinného do 30.09.2012, ktorej trestnej činnosti sa mali dopustiť na skutkovom základe uvedenom v obžalobe. Podľa obžaloby mali obžalovaní v 293 prípadoch uplatniť neoprávnený nadmerný odpočet DPH v celkovej výške 7.566.236,82 €, z ktorého bola pri vyplatení viacerými daňovými úradmi v úhrne 4.887.821,76 €, spôsobená škoda v celkovej výške **4.248.488,69 €**.

Sťažnostný súd si plne osvojil dôvody uvedené v sťažnosti prokurátora. Súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní zrejme opomenul, že obžalovaní sú síce trestne stíhaní pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Tr. zák., avšak alinea druhá - za tzv. daňový podvod. K zmene došlo zák. č. 246/2012 Z. z., ktorým sa zmenil a doplnil zák. č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, pričom čl. IV uvedeného zákona sa zmenil i Trestný zákon s účinnosťou od 1.10.2012 a trestné činy daňové boli rozšírené o ustanovenie § 277a - daňový podvod.

Zo skutkovej vety obžaloby vyplýva, že obžalovaní si neoprávnene uplatnili vratky DPH, pričom z celkovej uplatnenej sumy im bola zo štátneho rozpočtu vyplatená čiastka 4.248.488,69 €, ktorá skutočnosť v zmysle ustálenej praxe znamená, že činu sa dopustili vo veľkom rozsahu. Neobstojí tvrdenie súdu prvého stupňa, že nevznikla škoda. Argumentácia uvedená v napadnutom uznesení sa vzťahuje na prípady, kedy páchatel zadržal a neodviedol do štátneho rozpočtu príslušné dane. Vtedy skutočne štátu nevznikla škoda, ktorú možno uplatňovať v adhéznom konaní, nakoľko ide o nárok štátu vyplývajúci priamo

zo zákona. Na vymoženie daňového nedoplatku má štát voči povinnému iné zákonom stanovené možnosti.

Rovnako neprijateľná je i argumentácia obžalovanej M. Z. uvedená vo vyššie uvedených vyjadreniach k sťažnosti prokurátora. Závery najvyššieho súdu uvedené v rozhodnutí zo 16. augusta 2012 sp. zn. 6 Tdo 62/2011 nemožno v danom prípade aplikovať. Trestná činnosť uvedená v tomto rozhodnutí najvyššieho súdu sa vzťahovala práve na prípad, kedy bol obvinený trestne stíhaný pre prečin nezaplatenia dane podľa § 278 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., pretože neodviedol štátu dane z pridanej hodnoty. V posudzovanej veci si však obvinení uplatnili voči štátu neoprávnené vratky z dane pridanej hodnoty na základe fiktívnych údajov.

Taktiež treba súhlasiť s námietkou prokurátora, že súd prvého stupňa nesprávne aplikoval ustanovenie § 50 ods. 3 Tr. por. Zaistenie nároku poškodeného sa môže zo zákonných dôvodov zrušiť podľa § 51 Tr. por.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti potom Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, a preto zaistenie nároku poškodeného naďalej trvá.

Čo sa týka uznesenia, ktorým súd prvého stupňa nepripustil do konania poškodenú stranu Finančné riaditeľstvo SR, toto rozhodnutie je právoplatné. Išlo o procesný postup súdu, pričom proti takému rozhodnutiu zákon opravný prostriedok nepripúšťa. Tým však nároky poškodenej strany nie sú dotknuté.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 12. januára 2017

JUDr. Peter Szabo, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Gabriela Protušová